

Washington, D.C., 1977 Márc. 21.

Dr. Gál István Urnak
Budapest

Kedves Öcsém és Barátom:

megengeded ezt a megszólítást 89-ik évében járó öreg bátyádnak, aki most küszködik élete legnagyobb, most már hatodik hónapja tartó betegségével. Ebből hat hetet kórházban töltöttem, 2 kisebb és egy nagyobb operációval /urinális baj/, utána négy héten át 20 maximális erejű Röntgen besugárzással, aminek egyik mellékhatása valami lethargikus kimerültség és fáradtság, ami csak hetek, esetleg hónapok alatt kopik le az emberről - most ebben a stádiumban vagyok s így a levél írás sem megy könnyen. Majdnem hat hónapja, hogy nem voltam künn a lakásomból, csak amikor orvoshoz vagy kórházba vittek - könyvtárnak színét sem láttam azóta, ami nagy szó nekem, aki majdnem minden napos törzsvendég voltam - és remélem, még leszek. Két problémám van még: a gyors kimerülés és fáradtság és az étvágytalanság, csak erőltetve tudok enni egy keveset.

Köszönöm soraidat és a mellékelt Kossuth cikket, amelyben értékes adatok vannak. Munkásságodat régóta ismerem és régóta szerettem volna felvenni a kapcsolatot veled. Utóbb a címedet is megkaptam.

Ismerem a Franklin Benjáminra vonatkozó irásaidat. En is foglalkoztam vele pl. azt a latin levelet, amit Kovács Mihály írt 1777 jan. ban F.-hoz, én találtam meg, még 1939-ben. /Ezt a levelet említi a New Hung. Quart. /64/ cikke, ami azért nagyon fontos, mert egyrészt K. tanultságáról tesz bizonyosságot, másrészt végleg eldönti, hogy K. tiszta magyar ember volt. /Eddig a lengyelek sajátították ki maguknak, mert magyarságára nem volt bizonyíték. /Franklinnak egy Zrínyi báró is írt Kassáról, hogy a legkisebb biztatásra azonnal indul, hogy beálljon az amerikai hadseregbe. Írt F.-nak egy gr. Batthyány Tivadar nevű könnyelmű életű magyar is, aki "feltalálta" azt a lépezetet, amely a folyóvíz ellen is tudja hajtani a hajót, amit be is mutatott. Mária Terézia kitiltotta Bécsből azzal, hogy megrontja a polgárlányok erkölceit. Ezt a levelet itt tévesen gróf Batthyány Ignác erdélyi püspök, történésszek tulajdonítják. F. levelezett Banyovszky Móriccival és özvegyével -- nem tudom, ez a témakör fel van-e már dolgozva odaát? /F. sakkozott a Kempelenféle automatával is.

Gyűjtőméményem, amely ma már igen nagy, valóban Szegedre megy, ahol születtem és felnőttem /1907 plarista érettségi/ s ahol a ottani könyvtár buggó látogatója voltam a felső gimn. osztályok idején, jól ismertem Reizner Jánost, Tömörkényt, Mórát. Itt nem akartam hagyni a gyűjt.-t, mert tudom, hogy nem egy nagybátyuk hasonló gyűjt. milyen sorsra jutott a gyűjtő halála után. Zöme egy most már 450 kötet körül járó ABC lexikális formájú adatgyűjtőmémény, biog., bibliogr. kivágások, másolatok, képek. Emellett van egy indexkártya gyűjt. is, most már több mint 20,000 kártyával és egy csomó könyv, sok nagy borítékba tett holmi, amit másképp nem lehet beiktatni, stb. Vagy 3-4 éve Széplakinak átadtam az akkori egészet, amit ő lefotografált és az egész bagézsíát beiktatta abba a most megjelent, rendkívül hiányos, 160 oldalas könyvébe, ami Kossuth bibl. 1627 tétel-lel. A 450 kötetben 37 csak Kossuth amerikai utjának anyagát foglalja magában, ebből öt kötet az angol verseké, amikből jóval több van, mint 150, még nem értem rá megszámlálni.

Amikor 1960 ban először lehetett M. orsz.ba menni, felajánlótam a gyűjt. t a Szegedi könyvtárnak, Természetesen tudom, hogy inkább Pesten volna a helye, de akkor nem tulajdonítottam fontosságot ennek. Akkor is öreg ember voltam már, beteg s örültem hogy így megoldódik az elhelyezés problémája.

Azóta, hogy valami itt is maradjon belőle, a Rockefeller Foundation 15,000 dollárt adományozott a gyűjt. mikrofilmre való vételére. Ez két évvel ezelőtt elkészült s itt marad az American Hungarian Foundation, New Brunswick, N.J. birtokában. A mikrofilm ma már természetesen nem teljes, mert azóta sok kötetből, index kártyával stb. gyarapodott. Még van kb. ezer cikk, amit szintén mikrofilmre vesznek, azzal a könyvekben meg nem jelent munkákkal együtt, amelyet "Lincoln és a magyarok" címmel, szintén angolul és magyarul egy magyar lap folytatásokban közölt 1961-4-ben.

Szöveg: Gondolod, hogy Iványi-Gr. katalógusához hasonlóan az enyimét is meg kellene csinálni, természetesen helyes, de aligha megvalósítható a pénzhány miatt. Az Amer. Hung. Found. szerződtegetett egy szakembert, aki már hónapok óta dolgozik a gyűjt. felmérésén és kiértékelésén. Eddig eredményéről most szövegbe az Indiana állami egyetemenél, Bloomington, Ind. a magyar történészek egy gyűlésén, de több et még erről nem tudok. Munkája egész nyáron tartani fog.

Sajnos, az én munkaképes nagyjaim nagyon meg vannak számlálva, kétségtelen, hogy rövidesen abban kell hagynom minden munkát, ami nek természetesen nem örülök, de nem lehet kitérni előle. Kimerült, gyenge vagyok és valószínűleg az is maradok hosszabb ideig.

Ha réérsz, keress fel soraidal időnkint. Valamennyire az odaáti idevágó munkát is figyelemmel tudom kíséni, főképp Péter Laci segítségével, de azért bizonyára akad elég sok cikk, amiről sosem hallok. Itt vannak többen, fiatalok, akik kezdenek foglalkozni az am. magy. történelemmel, de új emberek lévén, a legelemibb abc-nél kell kezdeniök, mert a multat egyáltalában nem ismerik. Én már 63 esztendeje élek itt és több mint 50 esztendő munkáját fektettem be abba, amit eddig összeszedtem és megirtam. M. országra azért is hagytam az egészet, mert tudom, hogy ott komoly könyvtári és könyvkultúra van -- itt ha pl. a kongresszusi könyvtárra hagynám, kérdés, hogy el fogadnák-e, azután is csak mint jelentéktelen kis dologal nem igen törődének. A teljes gyűjtemény igazi helye csakis M. orsz. lehet. Évekkel ezelőtt, amikor a felbecsülhetetlen értékű Feleky gyűjtemény megmentése érdekében sokat fáradoztunk, hogy a kongr. könyvtár a maga 17 millió könyvével, létesítsen egy magyar depart mentet is, amilyen van a szlávoknak, spanyoloknak, japánoknak -- de nem sikerült. A F. gyűjtemény megsemmisült, szétszóródott. Azt mondták, hogy egy ilyen külön dept. sok pénzbe kerülne, személyzet, stb. és különben is az érdeklődés m. részről olyan csekély, hogy ilyes irt nem gondolhatnak.

Szeretettel köszönt Öreg bátyád *vasárnapon*
Még egyet: megpróbálok, hogy egy példányt a gyűjt. mikrofilm tekercseiből küldjenek ajándékká a Szegedi könyvtárnak, ha ott megvan a felszerelés, ami a leolvasáshoz szükséges.

61/c

